

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: Violeta Chisilița)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: (jud.: Anatolie Minciuna, Ion Muruianu, Ecaterina Palanciuc)

DECIZIE

21 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Nina Vascan

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Andoni împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova împotriva hotărârii din 01 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani

c o n s t a t ă:

La data de 22 august 2019 Alexandra Andoni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta Alexandra Andoni a invocat că, la data de 21 iunie 2019 s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir cu cerere, prin care a solicitat să-i fie inclus în stagiul de cotizare perioada de activitate realizată în Federația Rusă de la 14 ianuarie 1987 până la 15 aprilie 1999, cu recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, în legătură cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei nominalizate.

A menționat reclamanta că prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019, i-a fost refuzat de a include în stagiul de cotizare, perioada de activitate realizată în Federația Rusă de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, pe motiv că nu au fost transferate contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii al Republicii Moldova pentru perioada de referință, iar prevederile Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul

asigurării cu pensii, se extind doar asupra persoanelor strămutate cu domiciliul permanent de pe teritoriul unui stat pe teritoriul celuilalt stat contractant.

Nefiind de acord cu răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019, la data de 02 iulie 2019 reclamanta Alexandra Andoni a depus cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir, cu emiterea unei noi decizii, prin care să-i fie inclusă în stagiul de cotizare perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 14 ianuarie 1987 până la 15 aprilie 1999 și recalcularea pensiei pentru limită de vârstă în legătură cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei nominalizate.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019 reclamanta a fost informată că perioada de activitate de la 14 ianuarie 1987 până la 01 ianuarie 1992, pe care a desfășurat-o la Vladivostok, Federația Rusă, i-a fost inclusă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, însă i-a fost respinsă cererea de a include în stagiul de cotizare perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 17 mai 1999.

Reclamanta consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul de cotizare perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 17 mai 1999, este ilegal și a explicat că la 07 mai 2018 a ieșit la pensie pentru limită de vârstă, constatând că, în stagiul de cotizare și în calcularea pensiei pentru limită de vârstă, nu a fost inclusă perioada de activitate realizată de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999 în Federația Rusă, în or. Vladivostok, la Rețeaua de Telefonie Orașenească din Vladivostok (Владивостокская городская телефонная сеть). Faptul că a locuit în perioada de referință în Federația Rusă și că a activat acolo, se confirmă prin certificatul nr. 0802/05/8882-18 din 14 august 2018, eliberat de Societatea Publică pe Acțiuni „Rostelecom”, certificatul nr. 11.4.15.3.4.5-16/34 din 25 septembrie 2018 cu privire la locul de trai în perioada anilor 1987-1999, precum și prin înscrierile din carnetul de muncă.

În opinia Alexandrei Andoni, reieșind din răspunsul primit din Federația Rusă, se constată că în perioada activității realizată în Federația Rusă, din salariul ce l-a primit, au fost efectuate transferuri la fondul de pensii al Federației Ruse potrivit prevederilor legii. Prin urmare, consideră că la calcularea pensiei pentru limită de vârstă urma să-i fie inclusă în stagiul de cotizare și perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 17 mai 1999.

Argumentează reclamanta că, potrivit prevederilor art. 6 alin. (2) al Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, la constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile în condiții avantajoase și pentru vechime în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state, inclusiv în perioada de până la intrarea în vigoare a prezentului Acord, precum și pe teritoriul statelor, care până la 31 decembrie 1991 intrau în componența Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

Totodată, susține că potrivit articolului 8 al Acordului menționat, documentele necesare pentru asigurarea cu pensii, eliberate în modul stabilit pe teritoriile ambelor state, inclusiv până la intrarea în vigoare a prezentului Acord, precum și pe teritoriul

statelor, care până la 31 decembrie 1991 s-au aflat în componența URSS, se primesc fără legalizare.

Reclamanta Alexandra Andoni a menționat că, în conformitate cu prevederile pct. 66 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 165 din 21 martie 2017, pentru persoanele care au desfășurat activități peste hotarele republicii și au fost supuse asigurărilor sociale în aceste state, perioada de lucru peste hotare li se include în stagiul de cotizare, dacă aceasta este prevăzută în acordurile încheiate între Republica Moldova și aceste țări sau în convențiile internaționale.

A explicat reclamanta că, în baza normelor menționate și în baza Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir și Casa Națională de Asigurări Sociale urmau să-i includă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, iar refuzul acestor instituții de a lua în calcul această perioadă pe motiv că ar fi avut domiciliu permanent în Republica Moldova, este ilegal. Faptul că în perioada de referință a fost cu evidența domiciliului în Federația Rusă și că a activat în mod legal în acest stat, a fost confirmat de autoritățile ruse.

Pentru aceste motive, Alexandra Andoni a solicitat recunoașterea ilegalității răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019 și răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019, referitor la neincluderea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999; obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir și Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i include în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999; încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 01 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea depusă de Alexandra Andoni împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și încasarea cheltuielilor de judecată. S-au anulat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019 cu privire la includerea perioadei de activitate în stagiul de cotizare. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în mărimea stagiului de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, Alexandrei Andoni, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999. S-au încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Alexandrei Andoni cheltuielile de judecată în mărime de 5000 de lei.

La 15 iulie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 01 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 09 noiembrie 2020 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care să fie respinsă acțiunea Alexandrei Andoni.

La data de 26 octombrie 2020 apelantei Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin poșta electronică, i-a fost notificată hotărârea motivată a primei instanțe (f.d. 90).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează, că în astfel de circumstanțe, instanța de apel corect a considerat ca fiind în termen apelul, depus la 09 noiembrie 2020 de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin decizia din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 01 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La data de 25 februarie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii Alexandrei Andoni.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale consideră neîntemeiată decizia instanței de apel, deoarece nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și de instanța de apel ca fiind stabilite.

De asemenea, recurenta a invocat aplicarea eronată de către instanța de apel a prevederilor Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii. În acest sens, a indicat că prezentul Acord se extinde doar asupra cetățenilor cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova sau al Federației Ruse și asupra cărora se extinde legislația acestor state în domeniul asigurării cu pensii, inclusiv și asupra persoanelor care s-au strămutat din cealaltă parte.

A specificat că conform art. 1 din Acordul menționat, stabilirea pensiilor cetățenilor ambelor state se efectuează la domiciliul lor permanent.

În cazul din speță, pentru a include în stagiul total de cotizare la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și stagiul de cotizare realizat din activitatea prestată în Federația Rusă pentru perioada de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, intimata Alexandra Andoni urma să prezinte organului abilitat în stabilirea pensiei, documente pertinente ce ar confirma faptul că dânsa s-a strămutat cu domiciliul permanent pe teritoriul Federației Ruse. Iar, probele administrate de către instanța de apel nu confirmă faptul că intimata a fost strămutată cu domiciliul de pe teritoriul Republicii Moldova pe teritoriul Federației Ruse.

Prin referința depusă la 13 aprilie 2021 Alexandra Andoni a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 ianuarie 2021, fiind notificată recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale la 10 februarie 2021,

fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii recomandate, anexat la materialele cauzei (f. d. 129).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale la 25 februarie 2021, este în termen.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, a considerat că acesta este admisibil, motiv pentru care prin încheierea din 21 aprilie 2021 a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurente, au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând temeiurile recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel, din considerentele ce urmează.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. a) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care respinge recursul.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. (2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanță și confirmată de părți.

Din materialele dosarului rezultă că prin decizia din 16 mai 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Alexandrei Andoni i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă de la 07 mai 2018 în cuantum de 3413,16 lei, luând în considerare stagiul de cotizare de 19,5 ani.

La data de 21 iunie 2019 reclamanta Alexandra Andoni s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir, solicitând recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, invocând prevederile Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii (f.d.7).

Prin răspunsul nr. 748 din 28 iunie 2019 al Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir i-a fost refuzat Alexandrei Andoni de a include în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, pe motiv că din sumele salariilor de care a beneficiat Alexandra Andoni în Federația Rusă, nu au fost transferate contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii al Republicii Moldova (f.d.8).

Nefiind de acord cu răspunsul primit, la 02 iulie 2019 Alexandra Andoni s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului nr. 748 din 28 iunie 2019 al Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir și emiterea unui act administrativ privind includerea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, cu recalcularea pensiei pentru limită de vârstă (f.d.9).

Urmare a examinării cererii prealabile, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin răspunsul nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019, i-a refuzat reclamantei Alexandrei Andoni în admiterea cerințelor privind includerea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999 și recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, dat fiind faptul că prin buletinul de identitate se confirmă domiciliul acesteia pe teritoriul Republicii Moldova, începând cu 20 aprilie 1987, astfel neexistând vreun temei legal de a fi inclusă în stagiul de cotizare, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 17 mai 1999 (f.d.10).

Din considerentele enunțate, Alexandra Andoni s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitând: recunoașterea ilegalității răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019 și răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019, referitor la neincluderea în stagiul de cotizare, a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999; obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir și Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i include în stagiul de cotizare pentru calcularea pensiei pentru limită de vârstă, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999; încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-5).

Prima instanță, fiind investită cu examinarea cauzei, a admis acțiunea și a anulat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019 cu privire la includerea perioadei de activitate în mărimea stagiului de cotizare; a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limita de vârstă Alexandrei Andoni, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999; a încasat de la Casa

Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Alexandrei Andoni cheltuielile de judecată în mărime de 5000 de lei.

Instanța de apel, judecând cauza, a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea primei instanțe.

În susținerea temeiniciei acțiunii, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că în certificatul nr. 187 din 14 august 2018 privind sumele salariale lunare, achitate reclamantei Alexandra Andoni de către Societatea Publică pe Acțiuni „Rostelecom”, filială din or. Vladivostok, Rusia, se menționează că pentru perioada anilor 1987-1991 și 1992-1999, pentru toate calculele au fost efectuate transferuri în fondul de pensii al Federației Ruse conform tarifelor stabilite.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă Alexandrei Andoni, având în vedere faptul că ultima a efectuat plățile contribuțiilor de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse. Or, din sensul prevederilor Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, rezultă expres că la constatarea dreptului la pensie, inclusiv pensiile în condiții avantajoase și pentru vechime în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat ca fiind contrară legii, constatarea Casei Naționale de Asigurări Sociale referitor la neinclusiunea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă Alexandrei Andoni, a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, în contextul în care probarea realizării acesteia a fost confirmată prin înscrisurile suplimentare anexate la materialele cauzei, inclusiv certificatul nr. 11.4.15.3.4.5-16/34 din 25 septembrie 2018, eliberat de Ministerul Rețelei și Comunicațiilor Masive ale Federației Ruse, Întreprinderea unitară Federală de Stat, Oficiul Poștal din Vladivostok, prin care se atestă că Alexandra Andoni în perioada anilor 15 ianuarie 1987 - 08 aprilie 1999, a avut domiciliul (înregistrată) la adresa - Rusia, Vladivostok, str. Pologaia nr. 72. Instanța de apel a considerat că înscrisul prezentat combate invocarea apelantei Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că în perioada pentru care Alexandra Andoni solicită a-i fi inclusă în stagiul de cotizare de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, aceasta avea domiciliul în Republica Moldova.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele cauzei în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, constată că, concluziile instanței de apel expuse în decizia contestată sunt corecte, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei fiind constatate și elucidate pe deplin, având la bază cumulul de probe administrat în coraport cu normele legale ce guvernează raportul juridic litigios.

În susținerea concluziei date instanța de recurs indică următoarele.

Conform prevederilor art. 53 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începând cu 1 ianuarie 1999.

Dispozițiile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prevăd că pensia pentru limită de vârstă poate fi stabilită la împlinirea vârstelor standard de pensionare prevăzute la art.41, cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, quantumul pensiei pentru limită de vârstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr.2, reieșind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art.8, și stagiul de cotizare realizat.

Iar, conform art. 9 din Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, constituie stagiul de cotizare perioadele în care pentru persoană au fost plătite contribuții de asigurări sociale în sistemul public din Republica Moldova, precum și din altă țară, în condițiile stabilite prin acordurile sau convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte. Drepturile de asigurări sociale convenite în sistemul public din Republica Moldova se transferă, în condițiile reglementate prin acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte, în țara în care asiguratul își stabilește domiciliul sau reședința. Prestațiile de asigurări sociale aferente drepturilor prevăzute la alin.(2) pot fi transferate în altă țară, în condițiile reglementate prin acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte, în moneda țării respective sau în o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

În pct. 69 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 165 din 21 martie 2017, se menționează că stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 01 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

Prevederile pct. 66 din Regulamentul menționat, stabilesc că pentru persoanele care au desfășurat activități peste hotarele republicii și au fost supuse asigurărilor sociale în aceste state, perioada de lucru peste hotare li se include în stagiul de cotizare, dacă aceasta este prevăzut în acordurile încheiate între Republica Moldova și aceste țări sau în convențiile internaționale.

În contextul normelor citate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că, la 22 august 2019 Alexandra Andoni a depus cerere de chemare în judecată, solicitând includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, cu recalcularea pensiei pentru limită vârstă.

La acest capitol, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, conform art. 1 din Acordul nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, noțiunea de „cetățeni” se definește ca fiind persoane care domiciliază permanent pe teritoriul Republicii Moldova sau Federației Ruse și asupra cărora se extinde legislația acestor state în domeniul asigurării cu pensii.

Tot aici, noțiunea de „domiciliu permanent” se definește ca fiind locul permanent sau predominant de trai al cetățenilor, determinat sau recunoscut ca atare de legislația statului respectiv.

Art. 2 din Acordul nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, statuează că, asigurarea cu pensii a cetățenilor Republicii Moldova și a cetățenilor Federației Ruse, precum și a membrilor lor de familie se efectuează conform legislației statului, pe teritoriul căruia domiciliază.

Conform art. 4 din Acordul menționat, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse, în domeniul asigurării cu pensii părțile acordă drepturi egale cu ale propriilor cetățeni cetățenilor care își au domiciliu permanent pe teritoriul lor, inclusiv celor care s-au strămutat (au sosit) din cealaltă Parte.

Iar, în corespundere cu art. 6 din Acordul nominalizat, stabilirea pensiilor cetățenilor ambelor state se efectuează la domiciliul lor permanent. La constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile în condițiile avantajoase și pentru vechimea în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state, inclusiv în perioada de până la intrarea în vigoare a prezentului Acord, precum și pe teritoriul statelor, care până la 31 decembrie 1991 intrau în componenta URSS. Pentru cetățenii unui stat, care și-au stabilit domiciliul pe teritoriul celuilalt stat și care au lucrat după strămutare, cuantumul pensiei se calculează din salariul (venitul) avut după strămutare.

Reieșind din normele de drept nominalizate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că în speță, pentru a include în stagiul total de cotizare la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și stagiul de cotizare realizat în Federația Rusă pe perioada de la 01 ianuarie 1992 – 15 aprilie 1999, intimata Alexandra Andoni urma să prezinte organului abilitat în stabilirea pensiei, documente pertinente ce ar confirma faptul că dânsa a avut domiciliul permanent pe teritoriul Federației Ruse și că din sumele salariilor de care a beneficiat Alexandra Andoni în Federația Rusă au fost transferate contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse.

În acest sens, instanța de recurs menționează că reclamanta Alexandra Andoni a prezentat extrasul din cartea de gospodărie, s. Lărguța, r. Leova (actualmente r. Cantemir), în perioada anilor 1960-1970, în care este indicat că Alexandra Andoni este înregistrată ca locuitoare a satului Lărguța (f.d. 64).

Iar, potrivit confirmării nr. 606 din 17 iulie 2019, eliberată de Primăria s. Lărguța și informației conținute în Registrele de evidență a gospodăriilor populației, care se păstrează la Primăria s. Lărguța, începând cu anul 1991 Alexandra Andoni nu se mai regăsește ca locuitoare înregistrată a satului Lărguța, raionul Cantemir (f.d. 59, 60-63).

Totodată, prin certificatul nr. 11.4.15.3.4.5.-16/34 din 25 septembrie 2018, eliberat de Ministerul Rețelei și Comunicațiilor Masive ale Federației Ruse, Întreprinderea Unitară Federală de Stat, Oficiul Poștal din Vladivostok, se atestă că Alexandra Andoni în perioada anilor 15 ianuarie 1987 – 08 aprilie 1999 a fost domiciliată (înregistrată) conform adresei: Rusia, Vladivostok, str. Pologaiia (Mnjinskii) nr.72.

Înscrisurile enunțate combat cele invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale, precum că în perioada pentru care Alexandra Andoni solicită majorarea stagiului de cotizare, de la 01 ianuarie 1992 până în 15 aprilie 1999, reclamanta avea domiciliul în Republica Moldova.

Instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că conform datelor din Registrul de Stat al Populației, Alexandra Andoni este înregistrată la domiciliu pe adresa or. Cantemir, str. Mihai Eminescu 3, ap. 25, din 04 septembrie 2007, iar anterior a fost înregistrată la domiciliul pe adresa s. Lărguța, r. Cantemir de pe data de 20 aprilie 1987 până la 04 septembrie 2007.

Or, prin probele administrate la materialele cauzei, se confirmă cu certitudine că în perioada de la 15 ianuarie 1987 până la 08 aprilie 1999, Alexandra Andoni, de fapt, a locuit permanent și a muncit în Federația Rusă, achitând contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse.

Aici, instanța de recurs ține să menționeze că conform art. 2 alin. (1) din Legea Federală din 25 iulie 2002 nr. 115-FZ cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini din Federația Rusă, cetățean străin care locuiește permanent în Federația Rusă este persoana care a primit un permis de ședere. Permis de ședere - document eliberat unui cetățean străin sau apatrid în confirmarea dreptului de a avea reședința permanentă în Federația Rusă, precum și dreptul lor de a părăsi în mod liber Federația Rusă și de a intra în Federația Rusă.

Iar, în conformitate cu art. 6 din Legea Federală din 25.07.2002 nr. 115-FZ cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini din Federația Rusă, un permis de ședere temporar poate fi eliberat unui cetățean străin în cadrul cotei aprobate de Guvernul Federației Ruse, cu excepția cazului în care această lege federală prevede altfel. Perioada de valabilitate a permisului de ședere temporar este de trei ani, cu excepția cazului în care această lege federală prevede altfel.

Potrivit mențiunilor din Forma nr. 18 privind datele înregistrării domiciliului, întocmite de Întreprinderea de Stat a Departamentului Federal al Rețelei Poștale din Regiunea Primorsk, prin ștampila aplicată, se confirmă că Alexandra Andoni de la data de 15 ianuarie 1987 a fost înregistrată cu domiciliu în Federația Rusă, până la data de 08 aprilie 1999, când aceasta a fost radiată din evidența cu domiciliu în Federația Rusă, cu mențiunea strămutării domiciliului în Republica Moldova (f.d. 21 verso).

Raportând prevederile art. 2 și art. 6 din Legea Federală din 25.07.2002 nr. 115-FZ cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini din Federația Rusă, circumstanțelor cauzei și având în vedere perioada aflării Alexandrei Andoni în Federația Rusă mai mult de 3 ani, rezultă că aceasta a avut reședință permanentă în Federația Rusă pe perioada 15 ianuarie 1987 - 08 aprilie 1999, timp în care a muncit și a plătit contribuții de asigurări sociale în fondul de pensii al statului respectiv.

Astfel, instanța de recurs apreciază corectă concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind aplicabilitatea în speță a prevederilor Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, din care rezultă că, la constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile în condiții avantajoase și pentru vechime în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că actele prezentate de reclamanta Alexandra Andoni, inclusiv certificatele de salarizare pentru perioada de activitate în Federația Rusă în cadrul Societății Publice pe acțiuni „Rostelecom” filiala din or. Vladivostok, atestă un stagiul de cotizare diferit de cel calculat reclamantei anterior, la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, constituind un motiv incontestabil în vederea recalculării pensiei acesteia.

Mai mult, în certificatele nr.187 din 14 august 2018, privind sumele salariale lunare, achitate reclamantei de Societatea Publică pe acțiuni „Rostelecom” filiala din or. Vladivostok, Rusia, se menționează în mod expres faptul că pentru perioada anilor 1987-1991 și 1992-1999, pentru toate calculele au fost efectuate transferuri în fondul de pensii a Federației Ruse conform tarifelor stabilite.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel întemeiată a conchis că, perioada de activitate în Federația Rusă de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă reclamantei Alexandrei Andoni, având în vedere faptul că, ultima a efectuat plățile contribuțiilor de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse, iar după cum a fost menționat supra, conform Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, la constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile în condiții avantajoase și pentru vechime în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state.

În astfel de circumstanțe, instanța de recurs consideră că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat i-a refuzat Alexandrei Andoni includerea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999, în condițiile în care a fost demonstrat cu certitudine faptul înregistrării domiciliului Alexandrei Andoni pe teritoriul Federației Ruse și achitării de către aceasta a contribuțiilor de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse.

Astfel, instanța de recurs apreciază că este întemeiată concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir nr. 748 din 28 iunie 2019, a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-1559/19 din 22 iulie 2019 și obligarea acesteia de a include în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limita de vârstă Alexandrei Andoni, perioada de activitate realizată în Federația Rusă, de la 01 ianuarie 1992 până la 15 aprilie 1999.

În cauzele Wessels-Bergervoet contra Olandei din 2002 și Büchen contra Cehiei din 2002, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat noțiunea de „bun” înglobează orice interes al unei persoane de drept privat ce are o valoare economică, astfel încât dreptul la pensie poate fi asimilat unui drept de proprietate, iar pensia unui bun proprietate privată.

Așadar, având în vedere temeinicia și legalitatea deciziei contestate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului

civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiate argumentele recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale invocate în susținerea cererii de recurs.

Din considerentele menționate și având în vedere că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar critiquele formulate în cererea de recurs sunt nejustificate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menține decizia din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu 248 alin. (1) lit. a), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

Se menține decizia din 27 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Andoni Alexandra împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Nina Vascan